

FOCAL SOPRA NO 3

- Type: 3-veis bassrefleks
- Diskant: 1" invertert Beryllium dome
- Mellomtone: 6,5"
- Bass: 2 x 8 ¼"
- Frekvensområde: 33 Hz - 40 kHz (+/- 3dB)
- Følsomhet: 91 dB (2,83V/1m)
- Impedans: 8 Ohm nominell, 3.1 minimum
- Utførelse:
- Mål: 126,4 x 40,2 x 59,5 cm (H x B x D)
- Vekt: 70 kg
- **Pris: 179.990 kr/par**
- **Web: multirom.no**

LYD & BILDE MENER

+ Her får du en musikalsk, underholdende høyttaler med mektig bass, som tar alle musikkarter på strak arm og serverer dem med en sjelden grad av innlevelse og realisme.

- Har du kjøpt deg Sopra 2 i det siste? Auda ...

Helt siden jeg fikk høre dem i slutten av 2015, har Focal Sopra 2 har vært en av mine personlige favoritt høyttalere. Focal har tatt noen av de beste bitene fra den uoppnåelig dyre Utopia-serien og fått det hele til passe i et slankt og lekkert, fargesprakende kabinett. Resultatet er en oppsiktsvekkende god høyttaler, som man også kan få plass til i en alminnelig stue. Man skal muligens passe seg for å bruke uttrykket *value for money* om høyttalere til 130.000 kroner, men Sopra 2 er utvilsomt et av de bedre kjøpene i high-end klassen for tiden.

Det var i grunnen bare en ting jeg savnet fra Focal-høyttalere: Selv om bassgjengivelsen var imponerende god til størrelsen, manglet den naturlig nok litt av det fysiske dreiemomentet som man får fra enda større høyttalere. Litt dypere og sterkere bass var egentlig alt som manglet for at miksen skulle være komplett. Derfor var det ikke til å unngå

Tour de FORCE

At Focal kan lage høyttalere er etter hvert ingen hemmelighet, men **Sopra 3** går trolig ned i historien som en av de beste.

at pulsen banket litt raskere da vi fikk høre ryktene om en storebror ...

SOPRA 3

Sopra 3 er akkurat det mange Focal-fans har ventet på: En større utgave av Sopra 2, som bygger bro til de større Utopia-modellene. Den mest vesentlige forskjellen ligger i bassseksjonen, som består av to 8 1/4" i et 60% større kabinettvolum. Det øvrige er veldig likt, inkludert diskanten av Beryllium og mellomtonen av Focals "W" glassfiberblanding. Til og med defrekvensene ser like ut. Hvilket selvfølgelig vekker nysgjerrigheten: Er dette egentlig noe mer enn en forvokst Sopra 2?

LYDKVALITET

Det finnes høyttalere til hundre tusen eller mer, som yter bra på papiret og som rent objektivt sett burde låte som en drøm. Men hvis de ikke får hårene til å reise seg når jeg lytter til Adele sin kjærlighetssorg, eller føttene til å trampe når jeg drar noe gammel AC/DC, blir hele vitsen borte etter min mening. No guts, no glory! Nettopp derfor falt jeg pladask for Sopra No 2. De greier kunststykket med å kombinere avslørende hi-fi egenskaper (holografisk lydbilde, klang og detaljer) med høy luftgitarfaktor og engasjement.

At storebror Sopra 3 skulle være like god eller enda bedre, var slett ingen selvfølge. Store høyttalere har det ofte med å bli for store for sitt eget beste, ved at de blir vanskeligere å plassere riktig i forhold til rommets akustikk, eller mer kresne på elektronikken. I tillegg kan det større kabinettet være utsatt for resonanser, diffraksjoner eller andre uhumskheter. Men ingenting av dette gjelder Sopra 3, heldigvis!

I likhet med lillebrødrene har nummer 3 en fabelaktig energisk spillestil, og man får inntrykket av å lytte til musikken helt uten filter.

Det som skiller Focal-høyttalerne fra den gemene hop, er den kraftige og dynamiske diskantgjengivelsen. Den låter veldig distinkt helt fra lave lyttenivåer, men spiller fortsatt klokkerent når lydnivået overstiger 100 desibel. Hvis du er vant til alminnelige siviliserte domediskanter, vil du sannsynligvis få sjokk av hvor mye informasjon Beryllium-diskanten greier å trille frem, uten at det føles som den prøver for hardt på noen måte. Her finnes det heller ingen sjenerende farging eller metallisk klangkarakter, noe enkelte titandomer kan beskyldes for å ha. På dette området kan Focalen måle seg med de aller beste high-end høyttalerne, uansett pris.

Mellomtonen er ikke stort verre: Focal har klart å få til en fullstendig homogen overgang mellom de to frekvensområdene, noe som gjør at både dype mannsrøster og lyse kvindestemmer gjengis direkte og utilsørt. Høyttalerne er også her tilsynelatende upåvirket av hvilket lydnivå vi befinner oss på. De bevarer den samme forvrengningsfrie karakteren enten man spiller høyt eller lavt.

Og du for en bass! Selv om lillebrødrene fikk mye skryt, er det her vi finner den største forskjellen mellom Sopra 2 og 3. Hvilket ikke bør komme som noen stor overraskelse, siden både stemplene og slagvolumet er større. Toppmodellen rekker bare et par Hertz dypere på papiret, men forskjellen er mye større i praksis. Her kan man ikke bare høre, men virkelig føle bassen på kroppen! Vi snakker ikke om tung og treg «subwoofer-bass» heller. Bassen er minst like kjapp og presis som på lillebror, men her er det skikkelig trykk hele veien ned.

Med Sopra 3 i full vigør, blir vi igjen påminnet hvilken betydning bass har for den totale lydopplevelsen. En gammel klassiker som Dylans *Man in the long black coat* fremstår i nytt lys. Plutselig kan vi tydelig høre hele bassgan

gen, og det driver låta fremover på en helt annen måte. Det samme gjelder // Blå med Lars Danielsson på bass og Mathias Eick på trompet. Sopra lar dem spille i perfekt symbiose, med like godt spillerom til begge instrumenter. Etter hvert som vi kommer til litt yngre saker på lista, viser Sopraene at de kan rocke med de beste. Vi kjenner et saftig fraspark i trommene på AC/DCs *Ballbreaker*, samtidig som hver note fra bassgitareren kommer tydelig frem.

Når alt kommer til alt, virker det som Focal har greid å kombinere alle de gode kvalitetene fra No 2 med enda mer tyngde og bassdynamikk, uten å pådra seg noen direkte ulemper - bortsett fra prisen da, selvfølgelig.

KONKURRENTER

Prisklassen rundt 150.000 og oppover er full av konkurrenter, og det er vanskelig å komme unna produsenter som KEF og Bowers & Wilkins når man handler i denne prisklassen. Prismessig ligger Focalene midt mellom B&W 803 D3 og den kommende 802 D3, som får en lignende størrelse og bestykning som Sopra 3. Fra KEF er det toppmodellen Reference 5 som er nærmeste utfordrer. Uten å ha testet dem nøye opp mot hverandre under kontrollerte forhold, er det vanskelig å kåre en «vinner», men det er ingen tvil om at de representerer tre ulike idealer både når det gjelder klang og design. Min personlige erfaring med B&W 803 D3 og Sopra 2 er at

AV ALLE TRE HØYTTALERE I SERIEN ER SOPRA 3 ETTER VÅR MENING DEN ALLER BESTE, FORDI DEN KOMBINERER DE SAMME SUPERDYNAMISKE EGENSKAPENE HELE VEIEN FRA TOPP TIL BUNN

franskmennene er litt mer løsslupne i bassen, mer fremadlente og generelt litt mer underholdende enn den pinlig korrekte briten. KEF Reference 5 har jeg kun hørt i messesammenheng, men det er ingen tvil om kvaliteten: De spiller superstramt og åpent med et kolossalt lydbilde og en presisjon «to die for» takket være Uni-Q koaksialelementet. De har derimot ikke helt den samme oppløsningen i toppen som Focals Beryllium-diskant.

FORSTERKERE

Det er ikke uvanlig for høyttalere i denne prisklassen å være tungdrevne. Enkelte krever sågar et eget strømaggregat før de spiller opp til dans! Derfor er det gledelig å konstatere at Sopra 3 er relativt enkle å drive. De krever verken tusen watt eller 200.000 i forsterkere for å låte som de skal. Med god følsomhet på 91,5 desibel rekker det med en god, strømsterk forsterker på 80-100 watt. Vi oppnådde svært godt resultat med elektronikk fra Focals søsterselskap, Naim NAC-N 272 XS og NAP 300. En sjekk med våre Hegel H30 monoblokker ga enda bedre basskontroll og større dynamisk overskudd, men det følte ikke påkrevd i like stor grad som mange andre

high-end høyttalere. Også rimeligere utstyr fra Hegel og Yamaha fungerte utmerket. Du kan fint benytte din eksisterende forsterker til Sopra 3 inntil du får råd til noe tyngre.

KONKLUSJON

Vi har etter hvert dekket Sopra-serien så bredt at høyttalernes kvaliteter bør være tydelig for de fleste. Dette er hi-fi med høy underholdningsfaktor! Av alle tre høyttalere i serien er Sopra 3 etter vår mening den aller beste, fordi den kombinerer de samme superdynamiske egenskapene hele veien fra topp til bunn, uten å legge noen tøyer på musikken. Her får du en fullvoksen gulvhøyttaler med fullt frekvensområde og rikelige mengder dynamikk. Nettopp derfor behersker den også flere musikksjangre, og enten du er glad i jazz, klassisk, rock eller rap vil du elske bassgjengivelsen, innlevelsen og den rytmiske presisjonen fra Sopra 3. Sterk anbefaling! ■

LYDKVALITET	★★★★★★
FUNKSJONALITET	★★★★★★
BRUKERVENNLIGHET	★★★★★★
KVALITETSINNTRYKK	★★★★★★
SAMLET VURDERING	★★★★★★

LITT OM TEKNIKKEN

Focal har laget et langt og omfattende White Paper som dokumenterer de tekniske løsningene i Sopra-serien, og er anbefalt sengelektüre for de audiofile. Det er ingen tvil om at diskanten har fått mye kjærlighet: Beryllium er i følge Focal det overlegent beste materialet å bruke til diskantmembranen, lettere og stivere enn både aluminium, titan og magnesium. Og med større følsomhet enn kunstig diamant, hevdes det – sikkert et spark til B&W og deres 800 Diamond-serie. Utfordringen med Beryllium er at egenresonansen ligger høyere i frekvens, og derfor krever et større kabinetvolum enn vanlige diskanter. Ikke noe problem på en Utopia, men verre å få til på en slank høyttaler som Sopra. Focal har løst dette med et åpent diskantkammer som munnar ut i en hornlading på baksiden. Dette gir diskanten akkurat de rette arbeidsforholdene og legger til rette for en sømløs overgang til mellomtonen.

Det nye mellomtone-elementet er kanskje det virkelige hjertebernet i Sopra No 2. Focal har i følge dem selv vært «besatt» av å redusere forvrengning i dette viktige frekvensområdet. Ny avansert data-simulasjon har gjort det mulig å utvikle et membran med optimal masse og stivhet. Selve gummiopp-hengert rundt membranen er også med på å motvirke og dempe egenresonansen. Resultatet skal være vesentlig renere lyd, akkurat i det området hvor ørene våre er mest følsomme.

Basselementene er også av det seriøse slaget. To av Focals patenterte "W" sandwich-membraner av glassfiber. Rundt selve bass-systemet har de bygget et særdeles solidt kabinett, med 69 millimeter tykk frontbaffle og kraftige, buede sidevegger av MDF. Selve bassporten munnar ut i bunnen av kabinettet, som står på en kraftig glassokkel med integrerte justerbare spikes. Det er i det hele tatt lite som er overlatt til tilfeldighetene ved Sopra-serien, og kronen på verket er at de kan leveres i mange spreke farger i tillegg til vanlig trefiner.

DEVIALET

INGÉNIERIE ACOUSTIQUE DE FRANCE

GOLD PHANTOM
Tilgjengelig nå!

duet
audio

Akersgata 85, 0180 Oslo, tlf: +47 924 49 800, erik@duet.no
C.Sundts gate 36, 5004 Bergen, tlf: +47 949 82 888, martin@duet.no
www.duet.no